

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH

Xurramov Keldiyor Muradullayevich

Chirchiq davlat pedagogika universiteti,

Menejment kafedrası katta o'qituvchisi

Chirchiq, O'zbekiston.

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli texnologiyalarning zamonaviy tadbirkorlik faoliyatidagi o'рни va ahamiyati yoritilgan. Raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, elektron tijoratni rivojlantirish imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, O'zbekistonda raqamli tadbirkorlikni rivojlantirish bo'yicha davlat siyosatining huquqiy va institutsional asoslari ko'rib chiqilgan. Tadqiqot natijasida raqamli tadbirkorlikni samarali tashkil etish uchun kadrlar salohiyatini oshirish, infratuzilmani yaxshilash va kiberxavfsizlikni ta'minlash bo'yicha tavsiyalar berilgan. Maqola raqamli iqtisodiyot sharoitida tadbirkorlikning yangi imkoniyatlarini ochib beradi.

Kalit so'zlar: raqamli iqtisodiyot, raqamli tadbirkorlik, innovatsiya, elektron tijorat, axborot texnologiyalari, sun'iy intellekt, raqamli savodxonlik.

DEVELOPMENT OF ENTREPRENEURSHIP BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES

Khurramov Keldiyor Muradullayevich

Chirchik State Pedagogical University,

Senior Lecturer, Department of Management

Chirchik, Uzbekistan.

Abstract. This article discusses the role and importance of digital technologies in modern business activities. The possibilities of automating business processes and developing e-commerce in the digital economy are analyzed. The legal and institutional framework of state policy on the development of digital entrepreneurship in Uzbekistan is also considered. As a result of the

study, recommendations are made on increasing human resources capacity, improving infrastructure, and ensuring cybersecurity for the effective organization of digital entrepreneurship. The article reveals new opportunities for entrepreneurship in the digital economy.

Key words: digital economy, digital entrepreneurship, innovation, e-commerce, information technology, artificial intelligence, digital literacy.

Kirish. Hozirgi global raqamlashuv davrida iqtisodiyotning barcha sohalarida raqamli texnologiyalarni joriy etish nafaqat samaradorlikni oshirish, balki yangi ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish yo'nalishlarini yaratishga ham zamin yaratmoqda. Tadbirkorlik sohasi ham raqamli iqtisodiyot sharoitida tubdan yangilanmoqda. Bugungi kunda raqamli biznes modellar, onlayn savdo tizimlari, sun'iy intellekt va blokcheyn kabi texnologiyalar tadbirkorlik faoliyatining ajralmas qismiga aylanib bormoqda.

1. Raqamli texnologiyalarning tadbirkorlikdagi o'rni.

Raqamli texnologiyalar — bu axborotni to'plash, qayta ishlash va etkazishni avtomatlashtiruvchi zamonaviy vositalar tizimidir. Ular tadbirkorlikda quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

- ish jarayonlarini avtomatlashtirish va xarajatlarni qisqartirish;
- klientlar bilan onlayn muloqotni yo'lga qo'yish;
- bozor tahlilini tez va aniq amalga oshirish;
- marketing va sotuvni raqamli kanallar orqali kengaytirish.

Masalan, e-commerce (elektron savdo) platformalari orqali kichik biznes ham xalqaro bozorga chiqish imkoniga ega bo'lmoqda. Shuningdek, CRM (Customer Relationship Management) tizimlari mijozlar bilan munosabatlarni samarali boshqarishga yordam bermoqda.

2. O'zbekistonda raqamli tadbirkorlikni rivojlantirishning huquqiy va institutsional asoslari.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni (2020 yil 28 apreldagi PF-4699-son) hamda

“Innovatsion rivojlanish strategiyasini amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi farmoni raqamli tadbirkorlikni jadal rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etdi.

Ushbu hujjatlar doirasida:

- “Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali” kengaytirildi;
- “Digital Uzbekistan – 2030” strategiyasi qabul qilindi;
- Raqamli startaplar uchun soliq imtiyozlari va grant dasturlari joriy etildi;
- IT-parklar faoliyati kengaytirildi va yangilari tashkil etildi.

Natijada, mamlakatimizda 2024 yil yakuniga qadar 2500 dan ortiq raqamli startaplar faoliyat boshladi va ularning salmog‘i yil sayin ortayotgani kuzatilmoqda.

3. Raqamli tadbirkorlikning afzalliklari.

- bozorga tez kirish imkoni – onlayn marketpleyslar orqali mahsulot va xizmatni qisqa vaqtda sotish;
- tashqi bozorlarga chiqish osonligi – elektron eksport (e-export) orqali mahsulotni jahon bozorida sota olish;
- mijozlarning ehtiyojini aniqlash – Big Data tahlili yordamida bozor tendensiyalarini bashorat qilish;
- sarmoya jalb qilish imkoniyatlari – kraudfanding va fintex tizimlari orqali mablag‘ yig‘ish.

4. Raqamli tadbirkorlikni rivojlantirishdagi muammolar.

Shu bilan birga, raqamli tadbirkorlikni rivojlantirishda qator muammolar ham mavjud:

- internet infratuzilmasining ayrim hududlarda etarli darajada rivojlanmagani;
- kadrlar salohiyatining pastligi, ayniqsa IT sohasida mutaxassislar etishmasligi;
- kiberxavfsizlik masalalarining etarli darajada hal etilmagani;
- aholining raqamli savodxonligi past darajada ekanligi.

Bu muammolarni bartaraf etish uchun davlat va xususiy sektor hamkorligi, ta'lim tizimida raqamli kompetensiyalar bo'yicha dasturlarni kuchaytirish zarur.

5. Raqamli tadbirkorlikning istiqbollari.

Kelgusida raqamli tadbirkorlikning o'sish sur'atlari yanada tezlashishi kutilmoqda.

Ayniqsa, quyidagi yo'nalishlarda katta imkoniyatlar mavjud:

- finTech (moliyaviy texnologiyalar) — raqamli to'lov tizimlari va elektron bank xizmatlari;
- agroTech — qishloq xo'jaligida raqamli sensorlar, dronlar va avtomatlashtirilgan sug'orish tizimlari;
- eduTech — masofaviy ta'lim va onlayn o'quv platformalari;
- greenTech — ekologik texnologiyalar asosida ish yurituvchi raqamli startaplar.

XULOSA

Raqamli texnologiyalar tadbirkorlikni yangi bosqichga ko'tarib, iqtisodiyotning raqobatbardoshligini ta'minlamoqda. Ular orqali biznes jarayonlari shaffof, tezkor va samarali bo'lmoqda.

O'zbekistonda raqamli tadbirkorlikni rivojlantirish uchun huquqiy asoslar, infratuzilma va kadrlar salohiyatini yanada kuchaytirish zarur. Shu yo'l bilan milliy iqtisodiyot raqamli transformatsiya jarayonini to'liq amalga oshirishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 28 apreldagi PF-4699-son "Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoni.
2. Xurramov K. M. Tadbirkorlikni milliy iqtisodiyotdagi o'rni, mohiyati va mezonlari. «Муғаллим ҳам ўзликсиз билимлендириў» Ilmiy-metodikalıy jurnal. 2023 yil № 2. 145-150 betlar.
3. Xaydarov A. "Raqamli iqtisodiyot va tadbirkorlik". – T.: Iqtisodiyot, 2023.

4. Xurramov K. M. . Tadbirkorlikda innovatsiyalarni joriy qilish. «Муғаллим ҳам ўзликсиз билимлендириў» Ilmiy-metodikalıq jurnal. 2025 yil № 5/1-san. 493-495 betlar.

5. Musurmonov, R., Xurramov, K. Ta'lim jarayonidagi do 'stona munosabatlar-ta'lim samaradorligi kafolati. *УЧЕНЫЙ XXI ВЕКА Учредители: Общество с ограниченной ответственностью Коллоквиум*, (10), 47-49.

6. Мусурмонов, Р., Мусурмонова, М., Хуррамов, К. М. (2023). Янги Ўзбекистон шароитида таълим муассасаси раҳбарининг инновацион фаолияти хусусиятлари. *Academic research in educational sciences*, 4(2), 61-67.

7. Musurmonov, R., Jumanova, F. U., Ismoilova, D. M., Rasulov, A. N., Xurramov, K. M. (2022). In modernized educational conditions scientific-methodological basis of lesson process analysis and ways of their implementation. *International Journal of Health Sciences*, 6(S4), 3057≤3065. <https://doi.org/10.53730/ijhs.v6nS4.9889>.